

החברותא

החברותא בשאון פנמי לחברים גליון מס 94

בס"ד ערש"ק פר' ויקהל פקודי כ"ג אדר תשנ"ט

פציעים יקרים

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל... כידוע נחרב המקדש בעוון שנאת חנם, לעולם משמשים הפירוד והמחלוקת לעירעור היסודות. לכן בהקמת המשכן הקהיל משה את כל עדת בני ישראל. השלמת המשכן תלויה בשלימות העם ואחדותו.
(אור פני משה)

ויקהל משה וכו' ולהלן: ששת ימים תעשה מלאכה וכיום השביעי וכו' שבת. רמז שבשבת נעשים בני ישראל קהל אחד כמוכא במדרשים... בני ישראל הם באמת אחדות אחת. רק ע"י הפסולת בא פירוד כיניהם. ובשבת שמתבטלת הפסולת באים לידי אחדות.
(שפת אמת)

התורה הקדימה אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת (רש"י). משה רבנו רצה להראות לישראל כמה חביבים הם לפני המקום. בעבודת המשכן הנעשה לכבודו יתברך אסור לחלל את השבת. אבל בפיקוח נפש כל ישראל אפי' ספק פקוח נפש דוחה את השבת.
(חתם סופר)

ובצלאל בן אורי... עשה את כל אשר צוה ה' את משה (לח, כב) גדלותו של בצלאל לא היה מצד האומנות שבו אלא מכח זה שעשה את כל אשר צוה ה' את משה...
(תפארת שלמה)

אדני הקדש (לח, כז) לשורש אדן שתי משמעויות מפתן ואדנות-שלטון. רמז למה שמוכא בזה"ק מכריז רבי מאיר מאן דזעיר רב, ומאן דרב הוא זעיר. מי שמשים עצמו לאסקופה הוא שר ו שליט ומי שמשים עצמו אדון הוא שפל.
(פניני תורה)

מי שמרגיש בנפשו שתקפה עליו השינה (בעבודת ה') והוא בכחינת נים, וירא שלא יפול עליו שינה החוקה והחבירה, אז העצה שיאמר לחבר שיקיף אותו בכל פעם, או יכנס בין אנשים שהמה נעורים וגרם מאיר, משא"כ כשהוא לבדו מי יקיצנו. והכוונה מזה שיחפש לו מורה דרך וחבר שידבר עמו בכל פעם ביראת ה', והדבורים הללו המה בכחינת זריעה שנורע בלב הדבורים הקדושים הללו שמדברים. הגם כי לא מרגיש תיכף אבל בהמשך הזמן ירגיש. והיא עצה נפלאה.
(נעם הלבבות)

דע לך זה שה' בחר כסף וזהב וכדומה לעשות לו משכן לא מאהבת ה' כסף וזהב חלילה, אלא מחמת שהם יקרים בעיני האדם. וכשאדם מנדב לה' דבר האהוב לו ממילא הוא נותן את אהבתו לה'. וכשמצטרפות כל האהבות של כל איש מישראל נעשה מהן בית לשכינה כנאמר: עמודי עשה כסף רפידתו זהב מרכבו ארגמן תוכו רצוף אהבה...
(מערני אשר כשם המגיד מרובנא)

כל נדיב לב. אפילו אין לו מה לתת ויש לו רק תשוקה בלב ורצון להשתתף בבנין המשכן - את נדבת לבו - את תשוקתו העזה תקחו מאתו רחמנא ליבא בעי.
(התורה והמצוה)

וכל אשר נדבה רוחו אותו הביאו את תרומת ה' (לה כא) למרות שיש הבדלי נתינות זהב כסף נחשת וכד' בכל זאת הכל נחשב כתרומה אחת מכיון שתקבלו מכל איש אשר ידבנו לבו. על זה נאמר אחד המרכבה ואחד הממעט ובלבד שיכוון לבו לשמים.
(נוה שאן להר"ר ברוך אבא רקובסקי)

מה גדלו מעשיך ה' (תהילים צ"ב) רהנה תכלית כל לידע שאינו יודע כלום, וזה דוקא אחר יגיעה רבה בעבודת ה' יתב' אז זוכה לידע שאינו יודע כלום. אבל כשאנו מתחיל להתבונן בגדלות הכורא ברוך הוא אז הוא אינו יודע שאינו יודע. וזהו מה גדלו מעשיך ה', מאוד עמקו מחשבותיך מי יכול להכיר גדלך ותפארתך גם איש בער לא ידע, פירוש, אפילו מי שהוא בחינת איש שהוא בעל מדרגה ג"כ בער לא ידע, כי זה תכלית כל הידיעות כנ"ל. אבל וכסיל לא יכין את זאת, הוא אינו יודע שלא יודע, כי הוא סובר שכבר יודע (צמח ה' לצבי פר' חוקת)

ה"אחד של האנוש"

ש"ק פרשת משפטים תשל"א נכתב ע"י אחד החברים

השי"ת ברא את עולמו כדי לעבדו מתוך מציאות האנוש וזה כבר חמש אלפים תשל"א שנה שהשי"ת מחכה ומצפה על כך ומכיוון שכל אחד פונה לעסקיו הפרטיים ואין מתאמצים להשגת המטרה, עדיין אנו נמצאים בגלות והמטרה לא הגיעה לשלמותה. ובכ"ז השי"ת עדיין מחכה ומצפה כמאה"כ כי לא יחפוץ במות המת כי אם בשוב מדרכו וחיה".

עיקר עבודת האדם הוא להדמות להשי"ת בבחינת "אחד" כמו שהשי"ת הוא במציאות "אחד" שהוא אדון כל ואין אנו יכולים להשיג מציאותו כי "אין לו שום דמיון כלל" כן אנו צריכים להשיג את מציאות ה"אחד" של האנוש שהוא יסוד האחדות כי לכאורה איך יכול האדם להשיג את מציאות הוי' ברוך הוא שאין לו שום דמיון כלל בו בזמן שאנו מציאות אנוש שהוא דמיון והרי לא יתכן כלל שמציאות דמיון ישיג את מציאות שאין לו דמיון אלא שעבודת האדם היא להשיג את מציאותו האנושי בצורה מושלמת כמו שהשי"ת הוא מציאותו בצורה מושלמת וזהו יסוד הדבקות בו יתברך שמו וזה לא יתכן רק ע"י אחדות.

כשברא השי"ת את האדם נברא בבחינת מלאך כמאה"כ בצלם אלוקים ברא אותו ובחינת מלאך הוא מציאות הוי' ובריאת המלאך היה מתוך מציאות האנושי דהיינו בהמה במציאות של מלאך ולא הי' לו שום בחירה כמו מלאך וממילא כל מציאותו הי' הכרת הבורא ב"ה

בשלמותה, וכאשר נצטווה אדם הראשון במצווה הראשונה "מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל" נתלבש באדם המושג של הבחירה במציאות האנושי וקודם שחטא שהיה עדיין בבחינת "מלאך", אבל היה במצב של פחד מהמציאות האנוש והפחד היה כ"כ חזק עד שאין התיאור לתאר פחד גדול זה כי כל מציאותו נתמלאה בפחד מהמציאות האנושי שבו, וכשנכשל באכילת עץ הדעת נסתלק ממנו המציאות המלאך שבו שהוא "צלם האלוקים" ונשאר במציאות בהמה.

נמצא שלפני הנסיון היה בבחינת מלאך שהוא מציאות הוי' בבחינת "טוב" כמאה"כ וירא אלוקים כי טוב וכשהיה לו נסיון שנכנס למצב של נסיון הי' בבחינת טוב אבל בפחד מהמציאות האנושי שהוא בחינת "רע" אבל עדיין לא הי' בבחינת רע אלא בפחד מהמציאות הזאת, וכעין הרמז האמור בתורה, "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל". אולם כשאכל מעץ הדעת נעשה כולו מציאות של "רע" כמאה"כ "כי יצר לב האדם רק רע כל היום". ומכיוון שמטרת האדם הוא להכיר את מציאות ה"אחד" והרי לא יתכן שיכיר מתוך מציאות האנושי שהוא מציאות רע את מציאות הוי' ברוך שהוא מציאות טוב, ע"כ מטרת האדם כנ"ל להדבק בהשי"ת כמו שהשי"ת מכיר מציאותו כן צריך האנושי, וא"כ ה"אחד" של ה' הוא "טוב" והכרת ה"אחד" של האנוש הוא במציאות של "רע".

דרכיה בטבעיות גמורה איך. שהאדם צריך לנהל דרך החיים במציאותו זו. וכמאה"כ "ממנו נקח לעבוד את ה'" דהיינו מהבהמה נקח את המושגים לעבודת ה' במלוי מטרת האדם. (ענין זה מדויק היטב כי הלא משה רבינו ע"ה אמר זאת על הצאן ובקר שרצה להוציא ממצרים. הכותב:) ע"כ תפקידנו בראשונה להתבונן בטבעם של הבהמה כדי לדעת מה תפקיד האדם בעולמו.

והנה אנו רואים שהבהמה מטבעה דבקה לאדון בדבקות כ"כ חזקה עד שאינה נותנת למי שאינה מכירה אותו את האפשרות לטפל בה והרי זה דבר ידוע ומובן שאין הבהמה מכירה באדון במציאותו של האדון שהוא מציאות של אנוש, ובכלל אין לה את השכל להבין מה זה אדון וכל דבקותה באדון הוא רק משום שמקבלת ממנו את המזון הדרוש לה וע"י קבלת המזון מתדבקת אל האדון במסירות ובנאמנות עד שממלאה תפקידה שהאדון מטיל עליה בסיפוק ובהנאה. והדבקות היא כ"כ חזקה עד שאינה מחליפה בנקל באדון אחר, ואם בא מישהו לטפל בה ולהעמיס עליה משאות או לחלוב מהבהמה את החלב אזי היא בועטת ומתנגדת בתוקף לטפל בה. (וסיפר לי בן מושב מסוים שהפרה נותנת לפי הרוב לבעלים לחלוב את החלב ממנה בשקטות, וכשניגש אחד שאינה מכירה אותו אז היא מתנגדת ובוועטת עד שלפי הרוב היא שופכת את החלב שהצליחו לחלוב ממנה).

(המשך יבוא בעז"ה)

והנה כבר נתבאר לעיל שבריות האדם הי' בבחינת "מלאך" מתוך מציאות של "בהמה", ובעצם שלא אצל המלאך נמצאת המושג של הבחירה וכן לא אצל הבהמה נמצאת המושג של הבחירה, אלא ע"י שנמצאת בתוך מציאות הבהמי של האנוש הבחינה של מלאך שזהו כח השכל הנמצא אצל האדם משא"כ אצל הבהמה, נעשית אצל האדם המושג של הבחירה, דהיינו כח השכל הנמצא בתוך מציאות הבהמה של האדם היא היא הבחירה, כי עיקר הבחירה היא מושג של הכרה וההכרה היא בשכל, והוא כמאה"כ "הנה נתתי לפניך את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע ובחרת בחיים" דהיינו בזה שנתתי לפניך את בחינת מלאך שהוא חיים וטוב בתוך מציאות האנוש שהוא מות ורע ע"י נעשה אצל האדם המושג של הבחירה, ולכך "ובחרת בחיים".

ומכיון שמציאות האדם הוא מציאות של בהמה א"כ מטרת האדם בעולמו שיכיר מציאות הבהמית. וכל מה שנבראה הבהמה בעולם הוא כדי ללמוד ממנה להבין ולהכיר מציאות האנוש כמו שאנו אומרים בכל יום "ומותר האדם מן הבהמה אין וכו'" אלא ההבדל בין האדם לבהמה הוא שהבהמה אין לה את מושג הבחירה וממילא אין לה כח השכל ולא שייך כלל שתכיר מציאותה הבהמית, משא"כ האדם שנברא בתחילת בריאתו בצלם אלקים שהוא בחינת מלאך, יש לה הכח השכלי שהוא יסוד הבחירה כנ"ל, ועליו להשתדל ולהתאמץ בכח שכלו להכיר מציאותו האמיתי שהוא "בהמה" וללמוד מהבהמה אשר מנהלת

בליל 94 ז ש"ק של פרשת תשא שאלתי להרא"ש שליט"א מדוע אהרן הכהן דיבר רכות עם העם כאשר אמרו לו "עשה לנו אלוהים שילכו לפנינו" הרי זה כפירה ועבודה זרה ממש, ואיך שתק להם. אמנם האבן עזרא מרעיש עולמות על כך מדוע לא התנגד ולא מיחה בהם נמרצות כמו שעשה חור בנה של מרים שמסר את נפשו על כך ומהרג בהתנגדותו לעם, ולמה אהרן לא מסר את נפשו. המפרשים האריכו למענייתם על כך וגם בחז"ל אנו מוצאים דברי הסבר, אבל ע' פנים לתורה ואמר הרא"ש כי אהרן ידע כי אם יעבדו את הע"ז וגם ישפכו את דמו, לא תהא להם תקומה ח"ו, ולכן דיבר עמהם כאילו הוא אחד מהם ונשאר כלול בתוך כלל ישראל וע"י כך החליש את הקטגוריא עליהם שכן היה להם לטעון שכאילו גם אהרן סייע להם. אם כן בפעולתו זאת הוא מסר את נפשו וגם נשמתו והיה מוכן לאבד ב' עולמות ובלבד שיתקיימו עם ישראל, אם כי נענשו על כך כמו שאמרה התורה (עקב ט' כ) "ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו" אלא שמשם רבינו התפלל "גם בעד אהרן" ולפי דברי חז"ל המובאים ברש"י שם תפילתו עשתה מחצה ומתו שנים מבניו נדב ואביהו בחנוכת המשכן (שמיני) אבל הוא התכוון לטובה להציל את קיום העם.

רש"י אומר בפירושו על י"ג מידות (תשא) ה' מידת הרחמים קודם שיחטא, ה' (השני) מידת הרחמים לאחר שיחטא. וידועה קושיית המפרשים (עיין אור"ח הק') לפני החטא מה צריכים רחמים ואמר הרא"ש שלפני החטא צריכין רחמים שהאדם יכיר את אפסותו שהוא עומד לחטוא ללא רחמיו וחסדיו המרובים, ולמעשה האדם הוא בבחינת "וחטאתי נגדי תמיד" כי הוא מוכן תמיד לחטוא אלא מן השמים שולחים לו סיבות שונות להימנע מחטא, וכאן צריך האדם רחמים מרובים שלא יחשוב שהוא עצמו התגבר על יצרו והתאפק מעבירה, כי כבר אמרו חכמינו לולא הקב"ה עוזרו לא יכול לו.

לפני כמה שנים נשאל הרא"ש שליט"א כיצד עבדו בני ישראל את העגל, וזה רק ארבעים יום אחרי קבלת התורה במעמד הר סיני והתגלות אלוהית. ענה ואמר כי שורשן היה רע מהיותן במצרים ושקועים בע"ז כמו שאמרו המקורגים, הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז ואינם ראויים לנס. אלא שבמתן תורה ואח"כ ארבעים יום היתה עליהם איתערותא דלעילא והשראת השכינה בתוך מחנה ישראל. אבל סו"ס האדם נברא עם בחירה והוסרה מעליהם איתערותא זו, ואז חזרו לשרשם הרע שבטומאת מצרים וכך יכלו להגיע לאן שהגיעו עד ע"ז.

ואמנם בהיות משה רבינו עם ישראל פחדו ממנו ואחוז חיל ורעדה כי פניו הפיקו גחלי אש ופחדו לחטוא, אלא שהוא בענותנותו הגדולה לא הרגיש זאת, ואמר "עוד מעט וסקלונני", אז אמר לו ה' "עבור לפני העם" וברש"י אומר "וראה אם יסקלוך", למה הוצאת לעז על בני", וזה היה לפני מתן תורה, ומכ"ש שאחרי מתן תורה יראו כיצד מקבל משה את התורה מפי הגבורה, היה הפחד עוד יותר גדול.

רק שעברו ארבעים יום והשטן בלבל אותם כי משה מנהיגם מת, וסר הפחד מהם, ומכיון שהערב רב הסיתו אותם נתפתו מהם לעבוד ע"ז אחרי שלא התגברו על שרשם הרע מטומאת מצרים. וברדת משה מן ההר וראה את העגל והמחולות, שוב פחדו ממנו, שהרי אנו רואים שנהג משה בהם כרצונו, השקה אותם כסוטה והזעיק את בני לוי שהרגו מהם וכו', אחרי מה שהיה קודם כי הרגו את חור שהתנגד להם ואהרן נאלץ לעשות מה שהם בקשו ברצותו להשהותם עד כמה שאפשר אולי יבוא בנתיים משה ולא עלה הדבר בידו.

היוצא מזה שבלי עבודה מתמדת זה לא הולך, כי האדם נמשך אחרי שורש רע שלו "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" והאדם פרא יולד וצריך תמיד להתפלל ולהתחנן להשי"ת.

י"ל ע"י
משרכת החברותא
שי"ני 3
טל: 5829688
ת"ר: 5080
ירושלים 91050

שהשמחה במעונם

הר"ר ישעי' קרויס ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות

הר"ר מרדכי קהן ומשפ' להכנס הבן לעל המצוות

הר"ר שלמה מן ומשפ' לאירוס' הבן

הר"ר ברוך ו'נשטוק ומשפ' לאירוס' הבת

הר"ר ישראל דוד דייטש ומשפ' לנישואי הבן הר"ר שמעון זאב